

A Fővárosi Ítéltábla a ... ügyvéd (**cím**) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - a ... Ügyvédi Iroda (**cím**; ügyintéző: ... ügyvéd) által képviselt **I. rendű alperes neve** (I.rendű alperes címe) I. rendű és az **II. rendű alperes neve** (II.rendű alperes címe) II. rendű alperesekkel szemben szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2017. április 11. napján kelt 1.G.40.738/2016/7. számú ítéletével szemben az alperesek által előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban - tárgyaláson - meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. - II. rendű alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 20.000 (húszezer) forint + áfa másodfokú perköltséget.

Ezen ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A felperes többször módosított keresetében kérte, hogy a bíróság az alperesekkel 2007. október 17. napján ... szám alatt megkötött, jelzálogjoggal biztosított, devizában nyilvántartott lakáshitel kölcsönszerződés III. pontjában rögzített kikötés tisztességtelenségét és ezáltal a szerződés részleges érvénytelenségét állapítsa meg. Keresetének jogalapjaként jelölte a 18/1999. (II.05.) Kormányrendelet (a továbbiakban: R.) 1. § (1) bekezdés a), b), j), illetve i) pontjait, továbbá a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 209/A. § (2) bekezdését. Arra hivatkozott, hogy a fogyasztói szerződés rendelkezése egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételnek minősül, ezért a tisztességtelenség szempontjából vizsgálható. Utalt a Debreceni Ítéltábla II.Pf.20.385/2015/6. számú jogerős ítéletében, továbbá a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.21.704/2013/5. számú ítéletében foglaltakra, valamint a 2/2011. PK véleményben foglaltakra, továbbá a BDT.2011.2502. számon, a BDT.2015.3420. számon, illetve a BDT.2017.3629. számon közzétett eseti döntésekre is.

Az alperesek a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérték. Előadásuk szerint az R. 1. § (1) bekezdés a) és b) pontja az adott perben irreleváns, mivel a régi Ptk. 525. § (1)

bekezdés c) pontja biztosít lehetőséget arra, hogy a felperesi kereset tárgyát képező szerződési kikötést megtegyék, a b) pontban foglalt szerződésszerűség megállapítása az alperesek szerződésszerű teljesítésére vonatkozik, nem pedig a felperesre és a felperes a perben az alperesi teljesítést nem tette a per tárgyává. Utaltak a 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: új Hpt.) 283. § (1) és (3) bekezdésében, továbbá az új Hpt. 275. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakra. Kiemelték, hogy mivel a szerződés a bankokra vonatkozó jogszabályoknak megfelel, ezért a régi Ptk. 209. § (6) bekezdése alapján nem minősül tisztességtelennek.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével megállapította, hogy a felek között 2007. október 17. napján létrejött ... számú ingatlan jelzálogjoggal biztosított, devizában nyilvántartott lakáshitel kölcsönszerződés III. pontjának az alábbi rendelkezése, miszerint „A Szerződő felek megállapodnak abban, hogy a jelen közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés alapján az Adósok terhére mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozás tekintetében, annak közokirati tanúsításaként, az Adósoknak a Hitelezőknél vezetett számlái és a Hitelezők vonatkozó bizonylatai alapján készített közjegyzői ténytanúsítványt fogadják el. Az Adósok és a Zálogkötelezett alávetik magukat annak, hogy a jelen közjegyzői okirat alapján az Adósok terhére fennálló kölcsön- és egyéb járuléktartozás összegét, esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezése esetén is, a hitelezők felkérésére a fenti módon közjegyző tanúsítsa.” tisztességtelen.

A rendelkezés 2007. október 17. napjától nem jelent kötelezettséget a felperesre nézve.

Kötelezte az I. és II. rendű alperest, hogy egyetemlegesen fizessenek meg felperesnek 10.000 forint perköltséget, míg az adóhatóság külön felhívására 36.000 forint eljárási illetéket, a felperest pedig az adóhatóság külön felhívására 160.200 forint mérsékelt eljárási illeték megfizetésére kötelezte.

Határozata indokolásában tényként rögzítette, hogy az I. rendű alperes mint hitelező, a II. rendű alperes mint jelzálogjogosult és hitelező, továbbá a felperes mint adós és zálogkötelezett között ingatlan jelzálogjoggal biztosított, devizában nyilvántartott lakáshitel kölcsönszerződés jött létre 2007. október 17. napján ... szám alatt. A szerződésben rögzítésre került, hogy a hitelezők kötelezettséget vállaltak egyetemlegesen arra, hogy a közjegyzői okiratban meghatározott összegben és feltételekkel az adósok, mint egyetemleges jogosultak részére svájci frankban nyilvántartott lakáshitelt nyújtanak vásárlási célra a közjegyzői okiratban megjelölt ingatlanon alapított jelzálog jog fedezet mellett. A szerződés I.2. pontja szerint a kölcsön összegét 9.500.000 forintban állapították meg jelzálog jog fedezet mellett.

Az elsőfokú bíróság jogi indokolása szerint a felek részéről a szerződéses rendelkezés alapján teljesítés nem történt, ezért a felperes a tisztességtelenség megállapítása iránt előterjeszthette a keresetét. Valamely szerződés vagy szerződési feltétel érvénytelensége a szerződéskötés időpontjára vetítve vizsgálható, mivel az érvénytelenség immanens tartalmi eleme az, hogy a szerződés vagy annak egy része már a szerződés megkötésének időpontjában valamilyen jogi hibában szenved, ezért arra jogot alapítani nem lehet. A szerződés érvénytelenségének megítélése során a régi Ptk.-nek és a Hpt.-nek a szerződéskötéskor hatályos rendelkezéseit vette alapul. A rendelkezést a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételnek minősítette, ezért azt a tisztességtelenség szempontjából vizsgálhatónak tartotta. Arra a megállapításra jutott, hogy a szerződéses rendelkezés a jóhiszeműség és a tisztesség követelményének sérelmével egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztó hátrányára bontja meg a szerződésből fakadó jogosultságok és kötelezettségek egyensúlyát, erre az alábbi következtetések alapján jutott. A szerződéses rendelkezésben a felperes nem csak a tartozás tanúsításának a módját fogadta el. A közjegyzői tanúsítványt a tartozás mindenkor összegének közokirati tanúsításaként fogadta el, így annak vetette magát alá, hogy tartozása mértékét a bank közlése alapján tanúsítsa a közjegyző. Ez pedig azt a célt szolgálja, hogy biztosítsa a Vht. 23/C. § (1) és (2) bekezdésében írt feltételek teljesülését annak érdekében, hogy az alperes követelését tartalmazó közjegyzői okirat végrehajtási záradékkal legyen ellátható, és az adósokkal szemben peres eljárás nélkül közvetlen bírósági végrehajtás indulhasson.

A közjegyzői okirat záradékolásához a Vht. 23/C. § (1) és (2) bekezdése alapján a felmondással esedékessé váló teljes tartozás összegét közokiratnak kell tartalmaznia, amely egyben azt is jelenti, hogy a végrehajtás elrendeléséhez szükséges kötelezettség mennyiségét, azaz a tartozás összegét bizonyítja a közjegyzői okirat. Minderre tekintettel a hivatkozott szerződéses rendelkezést alkalmasnak tartotta arra, hogy a szerződés bármely feltételének értelmezésére, különösen az elszámolásra vonatkozó feltételek értelmezésére a fogyasztóval szerződő alpereseket egyoldalúan jogosítsa, ezért az 1. § (1) bekezdés a) pontja értelmében tisztességtelennek találta a szerződéses kikötést. Nem fogadta el az alperesnek a régi Hpt. 206. § (2) bekezdésében a fogyasztók részére biztosított kifogás és panasz lehetőségére vonatkozó hivatkozását, arra tekintettel, hogy az alpereseknek a Hpt. szerint a fogyasztói kifogás ellenére is lehetősége van a fogyasztóval szemben fennálló igényeik érvényesítésére. Jelen esetben az igényérvényesítés kizárólag az alperesi nyilvántartáson alapuló közjegyzői okirat kiállítása és ennek alapján a végrehajtás megindításának formájában történik, ami azt jelenti, hogy a szerződéses rendelkezés kizárólag a fogyasztóval szerződő felet, azaz az alpereseket jogosítja annak megállapítására, hogy a teljesítés szerződésszerű-e. Ezzel megbontja a szerződés egyensúlyát a fogyasztó hátrányára, amely az R. 1. § (1) bekezdés b) pontja értelmében tisztességtelenné teszi a kikötést.

Mivel a felperes a szerződés megkötésekor előre elismerte, hogy banki igényérvényesítés esetén - ide értve a végrehajtási eljárás kezdeményezését is - a jövőben bármikor fennálló tartozása azzal az összeggel azonos, amit az alperesek a saját nyilvántartásuk alapján tartozásként megállapítanak, így ez megfelel a régi Ptk. 242. §-a szerinti tartozáselismerésnek, amelyet a felperes a kölcsön folyósítását megelőzően olyan időpontban tett, amikor a tartozása az alperesek felé még nem állt fenn, így a szerződési feltétel a bizonyítási terhet kétséget kizáróan a fogyasztóra hárítja a tartozáselismerés szabályai alapján.

Ezen túl a bizonyítási teher fogyasztó hátrányára történő megváltoztatása állapítható meg abban az esetben is, amikor a banki nyilvántartáson alapuló közjegyzői ténytanúsítvány alapján az alperes közvetlen végrehajtást indít a fogyasztó felperessel szemben, hiszen a felperes a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perben köteles bizonyítani azt, hogy a bank nyilvántartásán alapuló végrehajtandó követelés megszűnt vagy nem jött létre. Egy banki igényérvényesítés során a követelés összecszerúságát a banknak kell bizonyítani, különösen, ha tartozáselismerés, illetve ténytanúsítvány nem áll a rendelkezésére. A bank tényállításának alapját nem vitásan a saját nyilvántartása képezheti, azonban főszabály szerint őt terheli a bizonyítás például a kamatszámítás helyességét illetően is, továbbá a bizonyítás elmulasztásának következményeit is viselni kell. A banki igény közjegyzői ténytanúsítvánnyal történő igazolása azonban azt jelenti, hogy a támadott szerződéses feltétel a felek szerződéséből eredő jogok és kötelezettségek körében jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára, ezért az R. 1. § (1) bekezdés j) pontjába ütközik. Mivel a perbeli rendelkezés alapján kiállított közjegyzői okiratra tekintettel végrehajtási záradékkal ellátott okiratban foglaltakat a fogyasztó csak végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti illetékfizetési kötelezettséggel járó peres eljárás megindításával teheti vitássá, ezért a rendelkezés nyilvánvalóan korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét, amely okán az R. 1. § (1) bekezdés i) pontja alapján is tisztességtelen. Kiemelte, hogy a szerződésben biztosított közjegyzői ténytanúsítvány alkalmazásának lehetősége nem önmagában eredményezi a szerződés egyensúlyának a felbomlását. A támadott szerződési feltétel azért tisztességtelen, mert a bankkal szemben fennálló tartozásnak kizárólag banki nyilvántartáson alapuló meghatározása, továbbá a tartozásnak az összecszerúság konkrét ismerete nélkül előre történő fogyasztói elismerése az, amely hátrányos a fogyasztóra nézve. Nyilvánvalóan egy tisztességtelen feltételeken alapuló közjegyzői ténytanúsítvány által eredményezett fogyasztói bizonyítási kötelezettség és az ahhoz fűződő bizonyítási teher a szerződéses egyensúly felbomlását jelenti.

A felperes elállására tekintettel a perbeli kölcsönszerződés IV. pontja érvénytelenségének megállapítása iránti, továbbá a kölcsönszerződés teljes egésze egésze érvénytelenségének

megállapítására irányuló kereseti kérelem tekintetében a pert megszüntette, azonban az elállás folytán felmerült mérsékelt illeték viseléséről nem rendelkezett, ezért az 5. számú végzését az elsőfokú ítéletben egészítette ki. A perköltségről pedig a Pp. 78. §-ában foglaltak alapján határozott.

Az ítélettel szemben az alperesek terjesztettek elő fellebbezést, amelyben annak megváltoztatását, a kereset teljes egészében történő elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérték.

Kiemelték, hogy a fellebbezés tárgyát képező szerződéses kikötés tisztességtelensége nem befolyásolja a közvetlen végrehajthatóságot. Utaltak a Vht. 23/C. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakra a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. tv. (a továbbiakban: Közjegyzői tv.) 112. §-ában foglaltakra, valamint a régi Ptk. 321. § és 521. §-ában foglaltakra és felhívták a régi Hpt. 10. (1996. évi CXII. törvény) rendelkezéseit, mely alapján a kölcsönszerződésből származó követelés közvetlen végrehajthatósága nem teljesítés esetén a fizetésre kötelezettségvállalás közokiratba foglalással „eldől”.

A felmondó okirat, ami egyben a kikötésben rögzítettek szerint a felmondás pillanatában fennálló tartozást is tartalmazza, csak annyiban befolyásolja a végrehajthatóságot, hogy azt közokiratba kell foglalni és közokiratnak kell tanúsítania a kézbesítését. A felmondó okirat ténytanúsítvány jellege tekintetében hivatkoztak a közjegyzői tv. 111. §-ában foglaltakra, továbbá a 142. § (2) bekezdésében írtakra, mely alapján a jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozatot postai úton tértivevényes levélben kell a közjegyzőnek az adós részére megküldeni, a tértivevény alapján pedig tanúsítványt állít ki a kézbesítésről vagy a kézbesítési vélelem beálltáról, mint jogi jelentőségű tényről. Utaltak arra, hogy a végrehajtást elrendelő bíróságnak, közjegyzőnek nem kell vizsgálnia és a hitelezőnek, azaz a végrehajtást kérőnek nem kell bizonyítania a követelés összecszerűsége az adós akkori teljesítései és a hitelező elszámolásának helyességét. Vitatták, hogy a rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontjába ütközne a szerződéses kikötés, mivel az a szerződésszerű teljesítés megállapításáról nem rendelkezik. A bank kötelessége a régi Hpt. 2. számú melléklet I.10.3. pontja, valamint a Hpt. 275. §-a alapján is a nyilvántartások vezetése és a szerződés teljesítésének folyamatos vizsgálata, kimutatás készítése és arról az ügyfél tájékoztatása, amellyel szemben az ügyfél kifogással élhet. A kimutatás vitatásának lehetőségét és az alperes hitelintézet nyilvántartási kötelezettségét a jogszabály rendezi, attól érvényesen nem térhet el, és a perbeli kölcsönszerződés is a jogszabályoknak megfelel, ezért az a régi Ptk. 209. § (5) bekezdése alapján nem tisztességtelen.

Állították, hogy az adott szerződéses rendelkezés tisztességtelensége vizsgálatánál a 93/13/EGK Irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 3. cikk (1) bekezdése helyes értelmezése alapján az adott kikötést nem önmagában kell vizsgálni, hanem olyan módon, hogy az a jogrendszer egészét figyelembe véve alkalmas-e joghátrány okozására. Mivel a szerződéses kikötésre a jogrendszer kogens szabályai alapján került sor, ezért még egyenlőtlenség előidézésére sem alkalmas. Amennyiben a perbeli szerződésben az adott kikötés nem szerepelne, úgy a fogyasztó ellen a kikötés hiányában is közvetlenül bizonyítási eljárás lefolytatása és peres eljárás nélkül végrehajtási eljárást kezdeményezhető, amennyiben a hitelező a kölcsönszerződést felmondja és annak megtörténtét közokirattal igazolja. A fogyasztó - akár szerepel a kikötés a szerződésben, akár nem -, a régi Hpt., majd a Hpt. alapján a szerződés fennállása alatt jogosult a banki nyilvántartásokat vitatni. Az alperes, illetőleg az adós jogorvoslati lehetőségét a végrehajtási eljárás felfüggesztésére a Vht., illetőleg a Pp. biztosítja.

Kiemelték, hogy a hitelezőnek a kikötés hiánya esetén sem kell a követés érvényesítése iránt peres eljárást kezdeményezni, sőt abban a nem várt esetben sem kellene ilyen eljárást kezdeményeznie és bizonyítania a követelését, ha a bíróság a bank érvei ellenére a kikötés tisztességtelenségét állapítaná meg. A fellebbezés alátámasztásául csatolták a Fővárosi Törvényszék 505.G.42.039/2016/10. számú, valamint a Győri Törvényszék ítéletét.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperesek

másodfokú perkoltségben való marasztalását kérte. Kiemelte, hogy a szerződéses rendelkezés tisztességtelensége a régi Ptk. 209. § (1) bekezdése és a Kormányrendelet 1. §-ában foglaltak alapján vizsgálható. A Ptk. 209. § (1) bekezdésében meghatározott fogalomnak megfelelő egyensúly hiányt a szerződési feltétel akkor idéz elő, ha e feltétel nélkül a közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú nyilatkozat és az ezt követően az alperes kérelmére végrehajtás céljából kiállított közjegyzői ténytanúsítvány egyébként nem lenne végrehajtási záradékkal ellátható. Utalt arra, hogy az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-32/14-es számú ítéletében rámutatott arra, hogy önmagában nem akadály a hatékony fogyasztóvédelemnek az olyan nemzeti szabályozás, amely a fogyasztói igények érvényesítését a fogyasztó aktivitásához, perindításához köti. Amennyiben a szerződési feltétel alapozza meg a végrehajtás elrendelésének lehetőségét, akkor a fogyasztó és a hitelező közötti egyensúlytalanságot is megteremti. A szerződési feltétel nyelvtani jelentéséből következtethető, hogy az adós elleni bírósági eljárás mellőzésével történő közvetlen végrehajtás lehetőségét kívánja megteremteni. Utalt az EUB C-280/13. számú ítéletében foglaltakra, és kiemelte, hogy a Kormányrendelet értelmezése során a 93/13/EGK Irányelv mellékleteiben foglaltaknak is kiemelt jelentősége van.

Hangsúlyozta, a feltétel a felperest perindításra kényszeríti, amelyben a fogyasztó a felperesi pozíciójából következően kedvezőtlenebb helyzetbe kerül. Ezentúl a szerződési feltétel a Ptk. 209. § (1) bekezdése szerinti érvénytelensége is megállapítható.

Az alperesek fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, érdemben és indokaiban egyaránt helytálló döntést hozott, amellyel az ítéletábra maradéktalanul egyetért. Az elsőfokú ítéletben kifejtett jogi indokolást e helyütt megismételni nem kívánja. Az alperes fellebbezésére tekintettel az alábbiakra mutat rá.

Az elsőfokú bíróság a támadott szerződési rendelkezés tekintetében a Fővárosi Ítéletábra már kialakított és folytatott joggyakorlatának megfelelően foglalt állást.

Az ítéletábra arra nem látott okot, hogy a korábbi gyakorlatától eltérő álláspontot foglaljon el.

Az ítéletábra utal a 20.Gf.40.019/2017/4/II. számú ítéletében foglaltakra, mely szerint az adott kikötés, amellyel a felperes aláveti magát annak, hogy a tartozásának és kötelezettségének mértékét minden esetben az alperesek jogosultak meghatározni és azt minden további nélkül végrehajtható okirat kiállításának alapjául közokiratba foglalni, tisztességtelen, hiszen semmivel nem ellentételezett egyoldalú előnyt biztosít a hitelezőnek. A Kormányrendelet 1. § b) és j) pontjai alapján is a támadott rendelkezés tisztességtelensége megállapítható volt, mivel kizárólag a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel annak megállapítására, hogy a teljesítés szerződésszerű-e, továbbá a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg.

Az elsőfokú bíróság helytállóan utalt arra, hogy a támadott feltétel kifejezetten azt a célt szolgálja, hogy biztosítsa a jelenleg hatályos Vht. 23/C. § (1) és (2) bekezdésében írt feltételek teljesülését annak érdekében, hogy az I. rendű alperes követelését tartalmazó közjegyzői okiratot végrehajtási záradékkal lehessen ellátni. Ugyancsak helytállóan mutatott rá, hogy a szerződési feltétellel a felperes előre elismerte, hogy a jövőben bármikor fennálló tartozása azzal az összeggel azonos, amit az I. rendű alperes a saját nyilvántartása alapján tartozásként megállapít. A kölcsön folyósítását megelőzően tett tartozáselismerő nyilatkozat pedig a régi Ptk. 242. §-a értelmében a bizonyítási terhet megfordítja és azt a fogyasztóra hárítja. A Vht. 23/C. § (1) bekezdéséből következik, hogy a hitelező az adóssal szemben fennálló követelése igazolására vonatkozó kötelezettségének akkor tud eleget tenni, akkor indulhat meg a végrehajtási eljárás, ha rendelkezésére áll az összegerszerűséget rögzítő közjegyzői ténytanúsítvány is, amely a végrehajtás alapjául szolgáló végrehajtható okiratnak

minősül. Helytállóan hivatkozott az elsőfokú bíróság arra is, hogy a záradékolás azt eredményezi, hogy a végrehajtási eljárás megindul, amelyet követően az adós felperes csak a végrehajtási perben, annak szabályai szerint vitathatja a követelést és a perben őt terheli a bizonyítás. Ezzel szemben amennyiben ilyen tanúsítvány nem áll rendelkezésre, akkor a bank fizetési meghagyás útján vagy perben érvényesítheti az igényét és az adós vitatása esetén neki kell bizonyítania a követelés összecszerűségét is.

A szerződési feltétel tisztességes jellegének megállapíthatósága pedig nem áll összefüggésben az alperesi bank azon kötelezettségével, hogy a jogszabályoknak megfelelő nyilvántartás kell vezetnie.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében helyesen hivatkozott a másodfokú tárgyaláson az Európai Unió Bíróság C-186/16. számú ítélet 57. és 58. pontjaiban foglaltakra, és arra, hogy a szerződési feltétel tisztességtelensége körében szükséges vizsgálni a szerződő felek jogaiban és kötelezettségeiben fennálló egyenlőtlenséget. Azzal, hogy a kikötésben a felperes alávetette magát, illetőleg elfogadta a szerződéses rendelkezésben foglaltakat az alkalmassá teszi a rendelkezést. arra, hogy az a szerződő felek között egyensúlytalanságot okozzon.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 254. § (3) bekezdésében foglaltak alapján - utalva annak helyes indokaira - helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező alperesek kötelesek a Pp. 78. §-a alapján a felperes jogi képviselével felmerült másodfokú perköltsége megfizetésére, amelynek mértékét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) - (5) bekezdésében foglaltak alapján mérlegeléssel állapította meg.

Budapest, 2017. november 15.

. Senyei György s.k.
a tanács elnöke

. Ócsai Beatrix s.k.
előadó bíró

. Bicskei Ildikó s.k.
bíró

A kiadmány hitelélül: